

ปฏิบัติการเชือด Worldcoin เก็บข้อมูล 'ม่านตา' ผิดกฎหมาย

ดาที่มีสื่อต่างชาติเผยแพร่เอกสารเส้นทางการเชื่อมโยงกระบวนการฟอกเงินดิจิทัลระดับโลก โดยระบุถึงบันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ได้มีการลงนามในปี 2567 อย่างผิดกฎหมาย ระหว่าง “กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” หรือกระทรวงดิจิทัล กับ “บริษัทไพรม์ ออฟพอร์ทูนิตี้ ฟันด์ วิซีซี (Prime Opportunity Fund VCC)” ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นของโครงการสแกนม่านตาแลกเปลี่ยนเหรียญเวลด์คอยน์ (Worldcoin) โดยล่าสุดเมื่อ 20 พ.ย. 2568 มีคำสั่งยกเลิก MOU ฉบับดังกล่าวแล้ว

9

เชือด Worldcoin

ขณะที่กระทรวงดิจิทัล และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) หรือ PDPC ได้เปิดแถลงข่าวเมื่อ 24 พ.ย.ที่ผ่านมา ยืนยันถึงมาตรการสั่งระงับการเก็บรวบรวมข้อมูลม่านตา พร้อมให้ผู้ให้บริการและบุคคลที่เกี่ยวข้องลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประชาชน 1.2 ล้านราย ตามคำสั่งทางปกครองแล้ว

ทั้งนี้ เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญคณะ 2 ของ สคส. ที่พบว่าผู้ให้บริการโครงการสแกนม่านตาแลกเปลี่ยนเหรียญเวลด์คอยน์ (Worldcoin) ไม่ได้แจ้งวัตถุประสงค์และขอความยินยอมจากผู้สแกนม่านตาที่ครบถ้วน โดยมีการแจ้งวัตถุประสงค์ในขั้นตอนการขอความยินยอม ว่าเพื่อยืนยันความเป็นมนุษย์เท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติระบบสามารถย้อนกลับไประบุยืนยันตัวตนบุคคลได้จริง ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลัก PDPA หรือกฎหมายพระราชบัญญัติ

คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และปัจจุบันกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาโทษปรับกับบริษัทในกรณีที่ทำผิดอีกด้วย

รมว.ดิจิทัลฯ ลึกขบวนการ

ขณะที่ “ไชยชนก ชิดชอบ” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัล กล่าวเพิ่มเติมว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้ “ยืนยันความเป็นมนุษย์” ไม่ใช่เรื่องที่ผิด แต่กระบวนการ World Project ของบริษัท Tools of Humanity ที่ดำเนินการในไทยนั้นไม่ถูกต้อง

“หากถามว่าปล่อยให้เกิดกิจกรรมลักษณะนี้ขึ้นมาได้อย่างไร ต้องบอกว่าไม่ได้เกิดในยุคของผม และเมื่อตรวจสอบก็ตกใจเหมือนกัน” รมว.ดิจิทัลกล่าว

จากการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่า Tools for Humanity ได้เข้ามาดำเนินการในประเทศไทยผ่านแชนด์บ็อกซ์ที่กระทรวงดิจิทัลทำ MOU กับกองทุน Prime Opportunity Fund VCC เพื่อส่งเสริมการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและการเงิน และมีการตั้งศูนย์ธุรกิจและการเงินดิจิทัลนานาชาติประเทศไทย (TIDC) เป็นบริษัทโฮลดิ้ง

และจัดตั้ง TIDC Worldverse เพื่อเข้ามาขออนุญาตเก็บข้อมูลม่านตาในโครงการ Worldcoin กับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) และ PDPC ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานไม่ได้อนุญาต แต่ก็ยังมีการดำเนินการเก็บข้อมูลให้เห็นอย่างต่อเนื่อง

โดยการตรวจสอบยังพบข้อสงสัยและความเชื่อมโยงอีกมาก เช่น การขอลงนาม MOU นี้ไม่ผ่าน ครม. ทำให้รัฐมนตรีหลายคนในรัฐบาลก่อนก็ไม่ทราบการขออนุมัติลงนามก็เร็วมาก และมีการตั้งคณะทำงานที่ไม่มีการประชุม แต่ขอเวลาตรวจสอบเพิ่มเติมอีก

รมว.ดิจิทัลกล่าวถึงการดำเนินคดีกับ

Worldcoin ไม่ได้หยุดแค่คำสั่งทางปกครอง แต่มีการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินการอย่างรอบด้าน เช่น รวบรวมข้อมูลหลักฐานทั้งหมดส่งต่อให้ DSI เพื่อพิจารณาเป็นคดีพิเศษ และส่งให้ ป.ป.ช. ตรวจสอบในมิติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงให้ยกระดับมาตรฐานกฎหมายและการขอใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลชีวภาพ รวมถึงเสนอให้ กสทช. เพิ่มมาตรการกำกับดูแล การนำเข้าอุปกรณ์เก็บข้อมูลทุกประเภท ไม่ใช่แค่เครื่องสแกนม่านตา แต่รวมถึงอุปกรณ์อื่น ๆ

ยืนยันไม่ได้ว่า “ไม่มีคัดลอกไว้”

อย่างไรก็ดี นายไพบูลย์ อดริณญ์ญูเกียรติ ตัวแทนจากคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ คณะที่ 2 ระบุว่า แม้การสั่งให้ลบหรือทำลายข้อมูลม่านตาจำนวน 1.2 ล้านรายการทั้งหมด และข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการทันที ทั้งข้อมูลที่อยู่ในเซิร์ฟเวอร์ ทั้งในไทยและต่างประเทศ แต่ในทางเทคนิคเป็นไปได้ยากที่จะตรวจสอบและยืนยันได้ 100% ว่าไม่มีการคัดลอกข้อมูลเก็บไว้ที่อื่น

“World Foundation ตั้งอยู่หมู่เกาะเคย์แมน โดยอาจมีเซิร์ฟเวอร์อยู่ใน 3 ประเทศ ซึ่งได้มีการประสานงานระหว่างประเทศติดตาม ซึ่งการติดตามการลบทำลายมีผลต่อการสั่งปรับต่อบริษัทที่เก็บข้อมูลโดยมิชอบ”

สำหรับบทลงโทษปรับอยู่ระหว่างการพิจารณามูลค่าที่เหมาะสม โดยโทษอาจสูงสุดถึง 5 ล้านบาทต่อ ID หากมีการสั่งปรับเพิ่มจำนวนก็จะมีค่าปรับสูงกว่า 5 ล้านล้านบาท คาดว่าจะทราบผลภายใน 2 สัปดาห์ “หากบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งมูลนิธิ บริษัท และพันธมิตร ไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ เช่น ไม่ระงับการเก็บข้อมูลม่านตา มีโทษปรับทางปกครองวันละ 500,000 บาท และโทษทางอาญา หากมีการใช้ประโยชน์อาจะมีโทษจำคุกด้วย”

โดยไม่รวมกรณีและผู้เสียหายทั้ง 1.2 ล้านรายมีการฟ้องร้องแยก ในกรณีพบว่าตนถูกละเมิด เช่น การที่ไม่ทราบว่ามี การแจกจ่าย WLD เป็นรายเดือน ก็

ประชาชาติ ธุรกิจ

Prachachat Turakij
Circulation: 120,000
Ad Rate: 1,650

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: พุธที่ 27 - อาทิตย์ 30 พฤศจิกายน 2568

ปีที่: 48

ฉบับที่: 5831

หน้า: 1 (ซ้าย), 9

Col.Inch: 90.24

Ad Value: 148,896

PRValue (x3): 446,688

คลิป: สีสี่

หัวข้อข่าว: ปฏิบัติการเชือด Worldcoin เก็บข้อมูล 'ม่านตา' ผิดกฎหมาย

สามารถร้องเรียนและมีการเยียวยาเพิ่มเติมได้อีก

ตัวแทนจาก คกก. ผู้เชี่ยวชาญย้ำว่าการตัดสินใจเป็นไปตามมาตรฐานของทุกประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งทำให้ไทยสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลการติดตามผลการ “ลบ” และ “โอน” ข้อมูลจากทุกประเทศที่มีมาตรฐานกฎหมายแบบเดียวกัน เช่น GDPR ของสหภาพยุโรป

และแนวทางพิจารณาและการลงโทษ เช่นนี้มีอย่างน้อย 5 ประเทศ ที่ออกคำสั่งเดียวกันอย่างชัดเจน ที่ห้ามเก็บข้อมูลม่านตาและข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ เยอรมนี, สเปน, เกาหลีใต้, อินโดนีเซีย, และบราซิล เท่ากับว่าไทยเป็นประเทศที่ 6

สแกนม่านตาแลกเหรียญผิด PDPA

การสั่งบริษัทเจ้าของโปรเจกต์ Worldcoin ให้ลบข้อมูลม่านตา หรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ ของคนไทยกว่า 1.2 ล้านราย ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) แสดงให้เห็นการบังคับใช้กฎหมาย PDPA ที่เข้มงวดขึ้นครั้งแรก นับตั้งแต่บังคับใช้เมื่อปี 2566

และยังห้ามให้บริษัท Tools for Humanity เป็นต่างชาติที่ดำเนินการในไทย ไม่ให้นำข้อมูลไปใช้และประมวลผล อันจะลั่นสะท้อนอีโคซิสเต็มของ World App และ World Foundation ซึ่งเป็นโปรเจกต์ระดับโลกของ “แซม เอardtแมน” ผู้ก่อตั้ง OpenAI

เกิดจากแนวคิดที่ว่า ในยุคของเอไอ

นั้น การทำธุรกรรมต่าง ๆ จะเกิดโดยอัตโนมัติ ดังนั้น เพื่อให้มีการยืนยันตัวตนว่าการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโลกออนไลน์เกิดโดยมนุษย์ จึงต้องมีระบบพิสูจน์ตัวตน ซึ่งเขาได้สร้างมูลนิธิ World Foundation ขึ้นมาเพื่อดำเนินการนี้ และมีบริษัท Tools for Humanity เป็นผู้พัฒนาระบบและดำเนินโครงการไปทั่วโลก

แต่ “ม่านตา” ถือเป็นที่ยืนยันตัวตนด้วยชีวมิติขั้นสูงสุดในระดับเดียวกับดีเอ็นเอ แต่ช่วง 1 ปีที่ผ่านมากลับพบกิจกรรมการสแกนม่านตาแลกคริปโต Worldcoin (WLD) กระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย มีการเกณฑ์คนมาสแกนตั้งโต๊ะแลกคริปโตเดือน หลอกคนที่ไม่เท่าทันมาสแกนเพื่อแลกเงินแทนก็เกิดคำถามว่า ทั้งที่หน่วยงานรัฐไม่อนุญาตแต่ก็สามารถเปิดดำเนินการแบบเปิดเผยได้อย่างไร ปัญหาหรือจุดอ่อนของประเทศไทยคืออะไร

โจทย์หน่วยงานกำกับดูแลไม่ทัน

แม้คำสั่งของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ สคส.จะมีผลเฉพาะข้อมูลม่านตา และข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ แต่คำสั่ง “ห้ามใช้ประโยชน์” สะท้อนอีโคซิสเต็มของ World Project อย่างเลี่ยงไม่ได้

เพราะการจะเข้าถึงบริการทั้งหมดต้อง “ยืนยันตน” ด้วยการสแกนม่านตา ปัจจุบันมี World ID ทั่วโลก 37 ล้านไอดี มีการสแกนม่านตายืนยันตนแล้ว 17 ล้านไอดี ครอบคลุม 160 ประเทศ ผู้ใช้แอปรายวันอยู่ที่ 1.1 ล้านยูสเซอร์ มีสินทรัพย์ที่อยู่ใน World App รวมกันราว 3 พันล้านบาท ขณะที่ธุรกรรมสูงแตะสามหมื่นล้าน

(832 ล้านเหรียญสหรัฐ) โดยมีมิनिแอปจากพันธมิตรธุรกิจ 457 ราย

สำหรับบริษัทไทยที่เป็นพันธมิตรกับ World ราว 10 กว่าบริษัท ที่เปิดตัวก่อนหน้านี้ อาทิ COM7, JIB, National Telecom, IMPACT, Pantip, Gogolook (Whoscall), Eventpop, Zentry, Bitazza Thailand, BINANCE TH และ Bitkub โดยที่ผ่านมานับบริษัทเหล่านี้ได้ร่วมทำกิจการโปรโมตโครงการ Worldcoin รวมถึงบางบริษัทก็ติดตั้งจุดสแกนม่านตา แต่เมื่อเริ่มกระแสความกังวลเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลบางรายก็ยุติกิจกรรมไป กระทั่งล่าสุดที่ทาง สคส.สั่งให้ยุติการดำเนินการ

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญระบุว่า คำสั่งมีผลกับข้อมูลม่านตา ข้อมูลบุคคล และได้ดิจิทัลอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกลับมายืนยันตัวตนบุคคลได้ ส่วน World App-World ID มีการดำเนินการมาก่อน โดยไม่ต้องสแกนม่านตาแล้ว สามารถดำเนินการต่อไปได้

ส่วนการซื้อขายแลกเปลี่ยนคริปโตใน World App ขึ้นอยู่กับทางสำนักงาน ก.ล.ต.ว่าจะตัดสินใจอย่างไร โดยส่วนนี้ยังไม่แน่ชัด และอาจต้องใช้หน่วยงานกำกับอื่น ๆ ขยายผลบังคับ ต่อด้วยกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การปิดกั้นแพลตฟอร์มนี้หรือไม่

นี่เป็นอีกโจทย์ของรัฐบาลและหน่วยงานกำกับ ที่ต้องไล่ให้ทันกับเทคโนโลยีที่มาพร้อมความเสี่ยงภัย